

Moet de smartphone ook in Nederlandse scholen worden verboden?

(1) De Franse overheid heeft vanaf deze maand het gebruik van smartphones op basisscholen en collèges (een middenschool voor
5 leerlingen tot vijftien jaar) verboden. De apparaten zouden de aandacht van scholieren te veel afleiden. Zou zo'n verbod in Nederland ook een goed idee zijn?

10 (2) Het is een van de speerpunten van het beleid van de Franse onderwijsminister Jean-Michel Blanquer: smartphones in schoolgebouwen zijn voortaan uit den boze.
15 De apparaten leiden volgens hem de aandacht van de tieners af en frustreren daarmee het opdoen van kennis, het primaire doel voor kinderen op school.

20 (3) In Nederland kan zo'n regel niet door de overheid worden opgelegd; het schoolsysteem is hier minder gereguleerd dan in Frankrijk. Nederlandse scholen mogen zelf
25 bepalen of het gebruik van smartphones op school verboden wordt. Cijfers over hoeveel van de ruim zeshonderd scholen dit verbieden, zijn niet voorhanden.

30 (4) Hoogleraar onderwijspsychologie Paul Kirschner van de Open Universiteit laat er geen twijfel over bestaan: een smartphone, tablet of laptop in de klas leidt af. "Mensen
35 kunnen niet multitasken", stelt hij. "We hebben maar één stel hersens. We zijn geen computer met twee of vier of acht verwerkingseenheden. Het maakt daarbij niet uit wat voor
40 geslacht of leeftijd iemand heeft. Als jij met mij praat én tegelijkertijd een

e-mail leest, dan neem je niet op wat ik zeg. Dit geldt voor 99,8 procent van alle mensen op de hele wereld."

45 (5) Deze redenering gaat trouwens niet op als een van de twee activiteiten een automatisme is, zoals strijken, wandelen of eten. "Maar zodra je over een handeling moet
50 gaan nadenken, dan kun je een van de twee taken die je probeert te doen niet meer adequaat uitvoeren."

(6) Kirschner is zelf heel resoluut in het verbieden van smartphones en
55 laptops tijdens zijn colleges. "Als je in mijn klas zit, kom je om naar mij te luisteren en niet om interactie te hebben met andere mensen op een andere plek. Bovendien leid je met
60 een flikkerend schermje ook je buurman of buurvrouw af. Dat is bijna net zo irritant als ongewenst gedwongen worden om mee te roken."

(7) Als het aan de hoogleraar ligt,
65 dan houden alle scholen hun rug recht en voeren per direct een smartphoneverbod in. "Kinderen, maar ook volwassenen kunnen alle piepjes en pushberichten moeilijk of zelfs niet negeren. Zij voelen zich
70 gedwongen om ernaar te kijken", legt hij uit. "Dat moet je zeker bij tieners niet gaan stimuleren. Je legt ook geen spuit heroïne voor een junk
75 neer."

(8) Ook cijfers van de overheid bevestigen dit beeld. Uit een groot, representatief onderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies bleek
80 eind vorig jaar dat smartphones in de klas leiden tot lagere cijfers en verminderde taal- en leesvaardigheid

bij scholieren op de middelbare school. Vrijwel alle Nederlandse
85 docenten vinden dat hun leerlingen onder schooltijd te veel tijd op sociale media doorbrengen.

(9) De stichting Kennisnet is gespecialiseerd in de relatie tussen
90 onderwijs en moderne technologie. “Ik zie dat scholen er de afgelopen drie jaar steeds beter mee omgaan”, stelt Remco Pijpers, specialist jeugd en media. “Het is belangrijk dat er
95 binnen scholen over wordt gepraat door de directie en docenten én dat er één lijn wordt getrokken. Het werkt niet als er maar één of twee docenten zijn die mobieltjes in het
100 lokaal verbieden.”

(10) Nederlandse scholen proberen een balans te vinden tussen de voor-
en nadelen van smartphones, merkt hij. “Nieuwe technologieën bieden
105 ook veel voordelen: denk aan het snel doorgeven van lesstof of roosterwijzigingen. Bovendien moet je kinderen ook klaarstomen voor een samenleving waarin ICT-toepas-
110 singen niet meer weg te denken zijn.”

(11) Hij hoort veel verhalen van docenten die soms wat moedeloos worden van de strijd tegen de oprukkende smartphones. “Tegen het
115 leger van verslavingsexperts in Silicon Valley valt eigenlijk niet op te boksen”, stelt Pijpers. “Docenten zijn opgeleid om les te geven, om kinderen te boeien. Maar het is een
120 zeer ongelijke strijd als je het moet opnemen tegen een apparaat dat zo onvoorstelbaar veel niet te negeren impulsen afgeeft.”

(12) Sommige docenten nemen het
125 leren focussen tegenwoordig op in

hun lesstof, omdat kinderen dat door hun verslaving aan piepjes en appjes
amper meer kunnen. “Maar dit soort grote kwesties kun je niet alleen op
130 het bord van de docenten leggen. De basis van verantwoord smartphone-gebruik moet eigenlijk door de ouders worden bijgebracht. Zij beslissen in principe ook wanneer
135 een kind zijn of haar eerste smartphone of tablet krijgt.”

(13) Veel ouders worstelen met deze kwesties, beaamt orthopedagoog¹⁾ Riemke Groeneveld. “Ze hebben er
140 een extra opvoedende taak bij gekregen, eentje waar zij zelf als kind geen enkele ervaring mee hebben opgedaan”, stelt ze. “Dat leidt continu tot nieuwe vragen: hoe neem je
145 smartphones mee in de opvoeding? Hoe praat je erover met je kind, hoe ga je ermee om als regels worden overtreden?”

(14) Zoals bij elk onderwerp is het
150 vooral van groot belang om eerlijk met kinderen te blijven communiceren, stelt Groeneveld. “En stel duidelijke regels op die je kunt toetsen. Dat biedt kinderen een handvat om te
155 leren hoe ze met moderne apparatuur moeten omgaan. Bespreek of de smartphone tijdens de uren dat huiswerk wordt gemaakt, weggelegd kan worden. En probeer als de kinderen
160 jong zijn altijd een vorm van toezicht te houden op wat zij precies doen op hun laptop of smartphone. Leg ook uit waarom je dat wilt doen, maak inzichtelijk waarom die regels er zijn.
165 En wellicht het belangrijkste: geef zelf het goede voorbeeld en zit ook niet de hele avond op het schermje te turen.”

naar een artikel van Robbert Blokland op internet (NU.nl), 28 september 2018

noot 1 orthopedagoog: opvoedkundige gespecialiseerd in kinderproblematiek